

ՆԵՂՈՒԹՅԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

«...Ով ասում է, թե ինքը Նրա (Աստծու) մեջ է բնակվում, պարտավոր է այնպես ընթանալ, ինչպես որ Նա էր ընթանում (Ա. Հովհ. 2:6):

Երբ փորձության մեջ ենք ընկնում, մտաբերում ենք Հիսուսին: Գիտենք, որ Նրա ճանապարհը շատ փշոտ ու նեղություններով և նախատիվներով լիքն էր: Հրեաները միշտ Նրան խելագար, մոլորեցուցիչ և հմայող էին կոչում. «Այս մարդը Աստծու կողմից չի, այլ մի մոլորեցնող է»: «Այս մոլորեցնողը, քանի կենդանի էր, ասում էր, թե՛ երեք օրից հարություն պիտի առնեմ» (Մատթ. 27:63):

Երբ մարդը դժվարության կամ թշվառության մեջ է, նրա վիճակը ավելի ծանր է դառնում անընդհատ բողոքելով ու դժգոհելով: Այդպիսիները դժգոհելու փոխարեն, ընդհակառակը՝ պիտի օրհնեն, որպեսզի Աստված էլ իրենց օգնի, այսինքն ավելի լավատես լինեն, քան հոռետես, կյանքին նայեն պայծառ աչքերով և Աստծու տված բարիքները վայելեն միշտ Նրան փառք տալով:

Ընդհանրական Եկեղեցու հայրերից մեկն ասում է. «Ինչպես շունը երբ սեղանի մոտ է մի պատառ ես նետում, մնում է և սպասում, որ էլի տաս ու չի գնում, այդպես էլ սատանան միշտ կանգնում է մեր առջ քայքայելու, սպասելով, թե երբ Աստծուն վիրավորող, հայիտող ու դժգոհություն պարունակող բառ պիտի ասենք, որպեսզի այն բռնելով՝ նորից գա: Իսկ եթե միշտ գոհություն մատուցենք Աստծուն, քաղցի կմատնենք նրան և կստիպենք փախչել»:

«Ձեռ կարող լռել,- խորհուրդ է տալիս Ընդհանրական Քրիստոնեական Եկեղեցու նշանավոր Հայրերից՝ Հովհան Ոսկեբերան Հայրապետը,- խոսիր, բայց ոչ թե հայիտանք, այլ՝ շնորհակալություն հայտ-նիր, իսկ բողոքի փոխարեն՝ օրհնություն խնդրիր: Բարձր ձայնով կանչիր Տիրոջը՝ Նրան փառաբանելով: Դրանից սիրտդ կթեթևանա, քանի որ քո շնորհակալության պատճառով սատանան կփախչի և Աստծու օգնությունը արագ կհասնի քեզ»:

Անցյալ դարի Կ. Պոլսի մեր Լուսամիտ Պատրիարքներից Շնորհք Գալուստյանը ասում է.

«Մեզի համար շատ ուսանելի են Հոբ Երանելիի, Հայր Աբրահամի և Հովսեփ Գեղեցիկի օրհնակները: Անոնք որոշ ատեն ապրեցին ահաւոր աղքատության ու թշվառության մեջ, հակառակ անոր այդ նեղություններուն մեջ իսկ մշտապես կփառաբանեին և կօրհնեին Վաստված, մինչև ի վերջո կրցան Անոր օգնությամբ ապրիլ խաղաղ և հանգիստ կյանք մը» (Շնորհք Պատրիարք Գալուստյան, «Համաքրիստոնեական Սուրբեր», էջ 19):

Երկրորդ դարում ապրած Հուստինոս «Մարտիրոս»-ի վկայությամբ, «Թեև քրիստոնյաները խաչվեցան, վայրի գազաններուն առջև նետվեցան, շղթաներու վարնվեցան, այրվեցան, տանջվեցան, իրենց ստացվածքներեն ու դիրքերեն զրկվեցան, բայց չհրաժարեցան իրենց կրոնքեն: Ընդհակառակը, որքան շատցան չարչարանքները, այնքան բազմացան քրիստոնյաները...»:

Խաչի շուրջ հավաքվելով հրեաները ծաղրում էին Հիսուսին և իրենց գլուխները շարժելով՝ ասում. «Վա՛հ, դու որ քանդում էիր տաճարը

և երեք օրից այն շինում. փրկի՛ր քեզ, եթե Աստծու Որդի ես, իջի՛ր այդ խաչից» (Մատթ. 27:40): Երբ «ծարավ եմ» ասաց և ջուր ուզեց, նրա փոխարեն բացախ տվին, թթեցին՝ Նրա երեսին, ծաղրելով ծնկի էին գալիս և այլ նեղություններ պատճառեցին Նրան:

Նույնիսկ Նրա աշակերտներից ոմանք վախենալով հետևեցին հրեաներին և այլևս չէին շրջում Հիսուսի հետ: Մեր Տերը այս նկատի ունենալով հարցնում է Իր տասներկու աշակերտներին. «Միթե դո՞ւք էլ ուզում եք գնալ» (Հովհ. 6:68), այսինքն՝ հետևել մյուս աշակերտների օրինակին:

Երջանկայիշատակ Ընորիք Պատրիարք Գալուստյանը ասում է.

«Հալածանքը կքանդե այն հավատքը որ արմատ չէ նետած մարդուն հոգիի խորքերուն մեջ...: Ասոված տված է անհրաժեշտ ուժը բոլոր քրիստոնյաներուն դիմանալու ամեն տեսակ հալածանքի, տառապանքի և փորձությունաց: Երբ չենք դիմանար ասոնց, այդ կնշանակե որ կամ չենք գործածեր Աստուծու մեզի շնորհված այդ պարտությունը, և կամ չենք գործածեր անկե, ինչ որ համապար է ըսելու թե հոգեպես քրիստոնյա չենք, և հետևաբար չենք ստացած այդ անհրաժեշտ պարտությունը» (Ընորիք Պատրիարք Գալուստյան, «Համաքրիստոնեական Մուրբեր», էջ 26):

Պողոս Առաքյալը իր և քրիստոնյաների օրինակով հորդորում է դիմանալ նեղություններին. «Մինչև այսօր և՛ քաղցած մնացինք, և՛ ծարավեցինք, և՛ մնացինք մերկ, և՛ բռնցքահարվեցինք, և՛ մնացինք անկայան, և՛ չարաչար աշխատեցինք մեր ձեռքերով, նախատում էին մեզ՝ օրհնում էինք, հայհոյում էին՝ աղոթում էինք...» (Ա. Կորնթ. 4:11-13):

Այսօր մեզանից ո՞ր մեկը կարող է դիմանալ Պողոս Առաքյալի կրած չարչարանքներին ու նեղություններին. «Հրեաներից, հինգ անգամ, քառասունից մեկով պակաս ծեծ կերա. երեք անգամ ձաղկվեցի, մեկ անգամ քարկոծվեցի. երեք անգամ նավարկության ենթարկվեցի. մեկ ցերեկ և մեկ գիշեր ծովի անդունդներում տառապեցի» (Ա. Կորնթ. 11:24-26):

Հեթանոսաց Առաքյալը ոչ միայն իր, այլև Հիսուսի նեղությունների մասին էլ է խոսում. «Նայենք Հիսուսին՝ հավատի պորագլխին, այն կատարելագործողին, որն իր առաջ դրված ուրախության համար հանձն առավ խաչը, արհամարհեց ամոթը և նստեց Աստծու աթոռի աջ կողմում» (Եբր. 12:2): Մեր Տերը Իր աշակերտներին պոռնացրեց գալիք նեղությունների ու դժվարությունների մասին. «Աշխարհում նեղություն պիտի ունենաք...» (Հովհ. 16:33):

Եթե քրիստոնյա ենք, պիտի հետևենք Մեծ Վարդապետի օրինակին և գնանք Իր քայլած ճանապարհով, թեկուզ և այն լինի փշոտ ու նեղություններով լի:

«Կարելի՞ է երեսկայել մեր աշխարհը առանց քամիի և փոթորիկի, առանց ձյունի և ձմեռի: Բույսերու աճման ու հատկապես ամրացման մեջ կարևոր դեր ունին անոնք: Ծառ մը որքան շատ շարժի այնքան հակամետ է իր արմատները ավելի խորացնելու. որքան ցուրտի ենթակա ըլլայ, այնքան կկարծրանա փայտը: Ամենէն ամուր փայտերը կուգան հյուսիսային գոտիներե և բարձրաբերձ լեռներե: Հալածանքն ալ կժառայե ամրացնելու հավատքը, եթե արմատ բռնած է այն» (Ընորիք Պատրիարք Գալուստյան, «Համաքրիստոնեական Մուրբեր», էջ 26):

Ուրեմն նեղությունը օգտակար է: Իրապես պարմանալի է նույնիսկ մտածել այս հարցի մասին: Այո՛, ասում է Հիսուս: Ինչպե՞ս: Նեղությունները մեզ առաջնորդում են երկու մեծ ու կարևոր ճանապարհների:

ա. Նախ *«մեղքը փախչում է մեզանից»* և բ. *«Հավատքի մեջ մեզ ավելի ամուր է պահում»*: Բնականորեն ոմանք կարող են առարկել, թե՛ *«Ինչ անենք, թողնենք, որ այն (նեղությունը) կորստյա՞ն մասնի մեզ»*: Միայն մտածում է ու հատուկ թերահավատների: *«Ոչ թե նեղությունն է այդ անում, այլ՝ մեր ծուրությունը»*: *«Իսկ ինչ կարելի է անել դրանից խուսափելու համար»*, կարող է հարցնել մի ուրիշը: Եթե արթուն լինենք ու խնդրենք Աստծուն, որ մեր ուժից վեր մեզ փորձության չենթարկի: Եթե ճանաչենք և մեր մեջ մեր Տիրոջ ունենանք, նույնիսկ եթե փորձություններն ու նեղությունները փոթորիկի պես ուժեղ փչեն, մեզ համար դրանք թեթև քամուց թռչող ձյուղ և տերև կարող ենք նկատել:

«Երբ տկար եմ, այն ժամանակ եմ պորավոր» (Բ. Կորնթ. 12:10), ասում է Պողոս Առաքյալը Կորնթացիներին ուղղած իր Երկրորդ թղթում:

«Կա մի գեղեցիկ պատմություն ոչխարի մասին, որը կաղում էր և հովիվից միայն հինգ մետր հեռու էր կանգնում: Մի անժամոթ հարցնում է այս ոչխարի մասին, թե ինչո՞ւ է կաղում և թե ինչո՞ւ իր կողքից երբեք չէր հեռանում: Հովիվը բացատրում է, որ տվյալ ոչխարը մասամբ խուլ է ծնվել և հովիվի ձայնը չի լսում: Այդ պատճառով էլ միշտ վտանգի մեջ է լինում: Շատ անգամներ նա փրկել է ոչխարին կործանումից: Վերջ ի վերջո հովիվը ստիպված նրա սրունքին վնաս է հասցնում: Դրանից հետո ոչխարը սկսում է կաղալ, սակայն դրա փոխարեն հովիվի մոտից հեռու չի գնում ու վերծ է մնում վտանգից»:

Պողոս Առաքյալը խոսում է նմանօրինակ կաղության մասին, որը անվանում է *«մարմնի փուշ»*: Դա մի տեսակ երկարատև հիվանդություն էր, որը մեծ անհանգստություն պատճառեց նրան:

Երբ կյանքում հասնում ենք մի տեղ, ուր մարդկային ուժը մեզ բավարար չէ շարունակելու մեր ճանապարհը, կարող ենք երկու կարծիք ունենալ. կամ ձեռքերը վեր բարձրացնելով անձնատուր լինել և պարտությանը մի կողմ քաշվել ու կամ էլ՝ Աստծուն գտնել և Նրա պորությանը առաջ գնալ:

Մեր իսկական պորությունը մեր անպորության ու մեր թուլության մեջ է, որը մեզ մղում է Աստծուն խնդրել օգնության համար, որից հետո անօգնական մարդիկ դառնում են ամենակարող: Թեև մենք իբրև մարդիկ անօգնական ենք, սակայն կարող ենք *«ամեն բան անել Քրիստոսով, որը մեզ կուժեղացնի»*:

«Նեղությանս մեջ ես Տիրոջը դիմեցի և իմ Աստծուն աղաղակեցի. նա լսեց ինձ և իմ աղոթքի ձայնն իր սուրբ տաճարից, նրան ուղղված աղաղակս նրա սկանջին է հասնելու» (Մաղմու 17:7):

Ո՛վ Տեր մեր թուլություններն ու դժբախտությունները թող մեզ ավելի մոտեցնեն դեպի Քեզ, որպեսզի Պողոս Առաքյալի նման Քո մեջ գտնենք ամեն բան կատարելու ուժը:

Եթե մեր հույսը Աստծու վրա դնենք, երբեք չենք նեղվի ու չենք հուսահատվի, նույնիսկ եթե կողոպտվենք, հալածվենք ու տեսակ-տեսակ նեղությունների մատնվենք, քանի որ երկնքում պիտի արձա-նագրվի մեր քաջությունը: Այնտեղ հավաքենք մեր բարեգործություն-ները և այս կյանքի մասին շատ չմտահոգվենք, որովհետև ինչ էլ լի-նեն երկրի վրա՝ ամեն ինչ ստվեր է ու երազ:

Պողոս Առաքյալն ասում է. «Մեր թեթև նեղության առժամանակյա հաճախանքը (շարժումը) մեր մեջ առաջ է բերում հավիտենական փառք, որ գերազանցում է ամեն ինչ» (Բ. Կորնթ. 4:17):

Մեր Տերը Լերան քարոզի Իր նշանավոր խրատականում ասում է.

«Երանի՜ է ձեզ, երբ ձեզ նախատեն ու հալածեն և իմ պատճառով ձեր մասին ամեն տեսակ չար խոսք՝ սուտ ասեն: Յնծացե՛ք և ուրախացե՛ք, որով-հետև երկնքում ձեր վարձը շատ է, քանի որ այսպես հալածեցին մարգարե-ներին, որոնք ձեզնից առաջ են եղել» (Մատթ. 5:11): Չարմանալի, բայց ճշմարիտ խոսքեր են: Իրապես իբրև քրիստոնյա այնքան ուժեղ հա-վատք պիտի ունենանք, որ մեզ հալածողներին կարողանանք շնոր-հակալություն հայտնել, քանի որ Աստված ասում է, որ մեր վարձքը երկնքում կստանանք: Դժվար գործադրելիք մի բան է սա մանավանդ այս փշոտ ու նյութապաշտ աշխարհում, սակայն անկարելի չէ, եթե ճշմարիտ և ուժեղ հավատք ունենք:

Պողոս Առաքյալը խրատում է Կորնթացիներին. «...Ինչքան բաժ-նեկից լինենք Քրիստոսի չարշարանքներին, նույնքան և Քրիստոսի միջոցով մեր մխիթարությունն էլ առավել կլինի. քանզի, եթե նեղություն ենք կրում, այդ՝ ձեր մխիթարության և փրկության համար է...» (Բ. Կորնթ. 1:5-6):

Եվ վերջապես՝ «Ի՞նչ է նեղությունը, որ Հիսուսի և Նրա առաքյալների կողմից օգտակար է նկատվում»:

Այս պատմությունը հետաքրքիր է.

«Միջին դարում մի ծուխի քահանա նկատելով, որ իր շրջանում աղ-քատները շատանում են ու նրանց զավակները դժվարությամբ են ապրում, դիմում է երեւելի մի մեծահարուստի և օգնություն խնդրում նրանից: Հարուս-տը ոչ միայն չի պլանում իր քսակը բացել, այլ կոպտորեն մերժում է քահա-նայի խնդրանքը ու անպատվում աղքատներին: Աստծու ծառան անտեսելով նրա կոպտություններն ու վիրավորանքը, ամեն անգամ համառորեն աղքատ-ների սիրույն խնդրում է, որ հարուստը օգնի նրանց:

Եվ երբ մի անգամ քահանան կրկին դիմում է նրան, մեծահարուստը այլևս չհամբերելով, ավերից դուրս է գալիս և բարկացած վիճակում ուժգ-նորեն ապտակում է նրան: Պատկերացրեք, եթե այդպիսի ապտակ ստացողը դուք լինեիք: Ի՞նչ կանեիք, կռեի՞ք, կթողնեիք ու կգնայի՞ք լուռ կուլ տալով վիրավորանքը, թե՛ դուք էլ ապտակով կպատասխանեիք: Գիտեմ, որ հիմա դժվար է ձեր կողմից որևէ պատասխան ստանալը: Ժամանակ է պետք, որ մտածեք: Տեսնենք, թե քահանան ինչպես վարվեց: Ինչպես վայել է Աստծու ծառային, համբերությամբ ու սառնարյուն կերպով, կարծես թե ոչինչ չէր պա-տահել, դիմում է մեծահարուստին ու հանգիստ ասում.

- Ընորհակալ եմ, ես իմ բաժինը ստացա, հիմա խնդրում եմ մի բան էլ իմ աղքատներին տվեք:

Կարծես մի լույս է ծագում մեծահարուստի մտքում, սրտում ու հոգում և նա հուշված ու զղջացած, տալիս է քահանայի խնդրած գումարը և հապարանգամ ներողություն խնդրում իր կոպիտ արարքի համար»:

Մեր ժողովուրդը այսպիսի մի գեղեցիկ և ուսանելի արտահայտություն ունի. *«Մինչև որ քեզ չվնասես կամ նեղություն չտաս, չես կարող ուրիշին լավություն անել»:* Մի՛ մտածեք ձեր «ես»-ի մասին, այլ ապրեք ու գործեք *«մենք»-ի* գիտակցությամբ:

Յուրաքանչյուր քրիստոնյա պիտի հիշի իր Մեծ Ուսուցչի՝ Հիսուսի խոսքը. *«Երանի նրանց, որ հալածվում են արդարության համար, որովհետև նրանցն է երկնքի արքայությունը» (Մատթ. 5:10):*

Ուրեմն պարզ է մեզ համար, թե իբրև քրիստոնյա ինչո՞ւ նեղություն պիտի ունենանք: Մտածենք այս մասին և եթե մեզ նեղություններ ու դժվարություններ ստեղծողներ կան՝ մեր Մեծ Վարդապետի նման ասենք. *«Հայր ներիր դրանց, որովհետև չգիտեն, թե ինչ են անում» (Ղուկ. 23:34):*

Նեղություններն ու դժվարությունները կարող ենք հաղթահարել միմիայն Աստծու և միմյանց նկատմամբ ունեցած մեր անշահախնդիր սիրով:

Պողոս Առաքյալի այս գեղեցիկ խոսքը թող լինի իբրև վերջաբան. *«Եվ բոլոր նրանք, որ ուզում են աստվածպաշտությամբ ապրել Հիսուսով, հալածանքների մեջ պիտի լինեն» (Բ. Տիմ. 3:12):* Ամեն: